

ZDRAVKO
KOKANOVIČ
KOKI
VERZI LJUBEZNI

VEČMEDIJSKA SAMOSTOJNA RAZSTAVA
KURATORKA: KRISTINA PRAH
Galerija DLUM, Židovska ul. 10, Maribor
13. 2.–9. 3. 2024

ZDRAVKO
KOKANOVIĆ
KOKI

ZDRAVKO KOKANOVIĆ - KOKI

VERZI LJUBEZNI

“Igram se,
kamen na kamen,
s kamena na kamen.”

Zdravko Kokanović – Koki

Redkobeseden ali bolje, pogosto preudarno tih. Črke in besede se mu lahkotneje in v rednem plimovanju raje zlivajo na papir, kot neumorno preskakovanje valov čez prodnike in kamne, čez katere kakor v zaletu navdiha tečejo njegovi verzi. V njih se zrcali Ljubezen iz naslova razstave – opazovanje z vsem čudenjem ter intimna, skoraj panteistična povezanost umetnika Zdravka Kokanovića – Kokija z naravo. Še več, v njegovem ustvarjanju narava presega zgolj motivno in tudi estetsko inspiracijo. V zaupnem odnosu avtorja in vsemogočne narave se krepijo spoštovanje, dopuščanje, igrivost in hudomušnost, ki poganjajo umetnikovo kreativnost v popolnem zaupanju likovne smeri in v potrpežljivosti njene izraznosti. Morda je zato Koki v svojih umetnostih – naj bo to poezija, fotografija, kiparstvo ali slikarstvo – tako predan, neutruden, marljiv in lahkotno vsestranski – ker ima ob sebi v naravi večno zaveznico. Na sprehodih po dravski strugi Kokija pogosto očarajo rečni kamni, linije njihovih v stoletjih abradiranih oblin, njihova neponovljiva voluminoznost in vablјivost stalnega in nesmotrnega glajenja porozne površine. V igri s posameznimi prodniki rad preizkuša lastno ravnovesje v iskanju stičiščnih točk težkih skalnatih grud, ki jih zлага v očesu domala varljive in nemogoče stolpne postavitve. Povsem v maniri Michaela Graba (1984–) preverja lastno uglašenosť z naravo s postavitvijo največje prodne gmote prav na vrh, umerjeno, a delikatno postavitev pa fotografira v opomnik možnosti ubranosti z vseobsegajočim. Na površini teh in drugih kamnov umetnik raziskuje različne podobe življenja, kot so silhueta deklice na polju, konj v galopu, figuri, prepleteni v plesnem koraku ali poljubu, sijoča marjetica ali visokorasla breza, razmišlјujoči in radostni obrazi, ki jih je z malo domišlјije in variacije v individualni izkušnji moč prepoznati slehernemu opazovalcu.

Še tako drobni in subtilni simptomi pareidolije, tj. razbiranja obrazov in figuralnih zgodb v neživih predmetih avtorju ne uidejo in jih ujame v fotografski objektiv. Makro fotografije brez intervencije v prostoru, a nemalokrat sekundarno poživiljenih vzorcev mineralov in skrivnostne igre barvnih razov ter fosilnih odtisov v gledalcu prešivajo vrzeli med znanim in dvoumnim, poleg tega pa zrcalijo lastne interpretacije prostora, časa družbe in odnosov. Do neke mere dokumentarne fotografije spominjajo na črno-bele ledene formacije japonskega fotografa Ryota Kajita, vendar s pomembnim razkorakom: Kajitini analogni posnetki beležijo bežeče trenutke vodnih preobrazb, medtem ko Kokijevi hranijo sporočilo vztrajnosti in moči časa.

Glina, prvobitni material, v naravi spremenljiva in zato v zgodovini umetnosti velikokrat spregledana, subverzivna in neizčrpna, že v minimalnih posegih urno odzivna in podvržena naključju, ki presega

kontrolno umetnika, je Kokijevo priljubljeno sredstvo ustvarjanja, ki pod njegovimi prsti premošča prehodno uporabo do končnega izdelka in prehaja neposredno v dragoceno, ohranja pa vsebinsko sporočilo metamorfozičnosti in etične vrednote narave.

Pot gnetenja iz gline naizgled abstraktnih, a vendar kipcev zaobljenih organskih form je Koki zastavil že v študentskih letih. Sprva bolj stroge in zadržane, ostrejših robov in praviloma manj obdelane zunanosti, so oblike priplavale iz nekega vodnega navdiha, iz katerega so se prelili polžki, školjčne in spiralne tvorbe, enako redno pa so se porajale krožne in polkrožne kupice, kot namigi na dlani, gnezda, polna drobnih terakotnih kepic, kapljic, semen, klic, simbolov plodnosti in nedoumljivih skrivnosti življenja. Nedavno se je umetnik v evolucijskem likovnem razvoju začel ponovno lotevati podob iste biomorfne družine. Te stvaritve

spominjajo na predimenzionirane stroke (arašidov, fižola, graha, rožičev idr.) in zrna v kaljenju, na oklevajočo viskoznost stekla, posamič na žogo, stisnjeno od pozabe, umetnik pa znova oživlja tudi čašaste forme, izdolbene polkrogle, kot dlani ali olupci sadežev, ki hranijo in se iz njih vsipajo drobni okrogli in ledvičasti plodovi, za katere se v sušnosti zemeljskega materiala zdi, da so tihožitna zrna želje, ki nikoli ne bodo mogla pognati sadu. Posamezne sorodne plastike konkavno-konveksnih kontrastov Koki sporadično sopostavlja v dvojice ali pare, ali pa je ena sama kreacija prepolovljena – kar je pojav predvsem pri stročnatih tvorbah, kot znamenje modrosti razumevanja preživetja in smisla bivanja – drug ob drugem in drug za drugega. Nadalje oble krivine skulptur subtilno, a brez izjeme aludirajo faličnost, joničnost ali pa mogočnost videnja intimne poezije človeškega telesa, zapeljivost oblik pa avtor stopnjuje s skrbnim glajenjem žametne površine

glinenih skulptur, ki v koži sorodnem barvnem odtenku kar vabijo k dotiku.

Drugačne so glinene skulpture (male plastike), raznoštevne skupine človeških figur, ki jih lahko v Kokijevem ustvarjanju intenzivneje spremljamo od leta 2020. Te še vedno rastejo v vehementih in ekspresivnih potezah iz matere Zemlje, sčasoma pa so se posamezne podobe – bližnji, za katere se je včasih zdelo, da stojijo skupaj iz prisile ali nuje, pogosteje pa iz strahu ali boleče navezanosti – začele osamosvajati, figure niso več tako stisnjene druga k drugi, prav tako pa si niti občasno več ne obrnejo hrbta, stojijo bolj suvereno, skupaj pa kakor samo še zato, ker ravnajo po posluhu svojih občutkov in odločitev. Zdi se, da so se Kokijeve skupine figur v likovnem sobivanju – od začetkov, ko so bile skoraj soodvisne in so potrebovale bližino druga druge, da so lahko akumulirale vsa hranila iz Zemlje za svojo skupno rast – postopoma duhovno

razvijale in neredko dosegle Aristotelovo Philie ex arete (prijateljstvo iz ljubezni oziroma ljubezen iz vrednot), v kateri osebe družijo izvirnost v iskreni in brezpogojni elementarni enosti – ljubezni.

Sorodna geneza glinenih plastik se dogaja tudi na gostoštevilih – nastane vsaj ena, pogosteje pa več na dan – skicah, risbah oziroma akvarelih, naslikanih s hitrim in prepričljivim zamahom, vsake toliko namesto z barvo kar z glino in z enakim motivom strnjenih človeških podob v zemeljskih odtenkih. Obrisi figur se podobno kot pri kipih v času postopno izvijajo iz nepremične togosti v večjo fluidnost in zračnost kompozicije, v katero Koki sem ter tja vnese sijoče barvne kontraste, poteze pa zabriše v igriv ples teles, ki se včasih zavije v abstraktno in pisano koreografijo pristnega sožitja. Neizčrpnost Kokijeve umetniške mnogoplastnosti se nemalokrat razkrije v instalacijskih postavitvah, v katere poleg svojih fotografij, slik oziroma kipov v

premišljeni ideji sporočila postavlja izbrane attribute narave, kot so kamni, listje, cvetne lističe itd. Še bolj intrigantno in izrazito pa se umetnikova kreativna esenca razkriva v občasnih soočanjih ali celo zlitjih slikarstva in kiparstva, v potrpežljivi tehnični preciznosti in prepuščanju naključju, pravzaprav pa toku narave, da sama ubere oblikovno izraznost v globoki svojevoljni razpoki ilovice na platnu. Neposredno delovanje nanešene snovi na nosilec sicer priključuje v spomin svojevrstno ustvarjanje Toneta Lapajneteta (1933–2011) z barjansko zemljo, rezultat surove abstraktnosti in lepote negotovosti v ploskvah in vrzelih v delih Zdravka Kokanovića – Kokija pa je lasten zgolj njegovemu sprejemanju izzivov nravnosti in realnosti ter budnega plavanja v toku priložnosti novih navdihov.

Kristina Prah, januar 2024

ZDRAVKO KOKANOVIĆ - KOKI

BIOGRAFIJA

Rojen je 1959 v Gornjem Crnjelovu – Bijeljina (Jugoslavija, BiH). Osnovno šolo je končal v rojstnem kraju, srednjo pa v Bijeljini leta 1977. V Maribor se je preselil leta 1979. Leta 1983 je diplomiral na Pedagoški akademiji, leta 1993 pa na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru, smer likovna vzgoja. Leta 1996 se je strokovno izpopolnjeval v ikonopisju na inštitutu Svetega Tihona v Moskvi. Kipar, slikar, fotograf, pesnik, zaljubljen v naravo, iz katere črpa navdih za svoje ustvarjalno delo. Zbira fosile in preučuje botaniko. Prvo razstavo svojih del je imel v G. Crnjelovu že leta 1978, od takrat pa je nastopil na številnih samostojnih in skupinskih razstavah s področja kiparstva, slikarstva in fotografije doma in v tujini (Hilden, Madrid, Dunaj, Gradec, Bruck na Muri, Kijev, Moskva, Zagreb, Trakošćan, Osijek, Pula, Krčedin, Lukavac, Skopje, Maribor, Šentilj, Slovenska Bistrica, Ljutomer, Rogaška Slatina, Piran, Murska Sobota, itn.). Ukvarja se z oblikovanjem knjig, ovitkov knjig kot tudi z drugimi grafičnimi rešitvami. Njegove fotografije so objavili na več mestih. Svoje knjige sam oblikuje in pripravlja za tisk. S fotografijo se ukvarja od leta 1973. Motivi, ki jih upodablja, so portreti, narava, živali, žanr, dokumentarna fotografija. Izdal je triindvajset zbirk pesmi in razmišljanj. Od 1995 sodeluje na srečanjih 'Sosed tvojega brega'. Objavlja v revijah Paralele, Locutio, Lirikon, Pesem.si, Vpogled, Šipak, Suština poetike, v več zbornikih

na srbskem in hrvaškem govornem področju ter v nekaterih svetovnih zbornikih (Švica, Teksas, Rusija, Tunizija ...).

Član DLUM je od leta 1986, sicer pa je tudi član Fotokluba Maribor (1989), Esperantskega društva (1981), Hrvaškega knjižnega društva (2014) in Mariborske literarne družbe. Nastopal je na več samostojnih in skupinskih literarnih večerih, odprtih mikrofonih, literarnih maratonih, raznih manifestacijah in promocijah (Maribor, Ljubljana, Piran, Nova Gorica, Novo mesto, Velenje, Ptuj, Ljutomer, Lendava, Podlehnik, Lenart, Ruše, Škofja Loka, Bijeljina, Tavana, Zvornik, Loznica, Ugljevik, Lopare, Beograd, Sarajevo, Novi Sad, Stari Ledinci, Jabuka, Požarevac, Lukavac, Koprivštica i Plovidiv, Pag, Rijeka, Korčula itn.)

Je avtor spomenika žrtvam NOV v Vidmu pri Ptujju.

Za svoje ustvarjanje je dobil več priznanj in nagrad. Bil je finalist »Fabule« za kratko zgodbo leta 2009 in 2010, slovenski Vitez poezije leta 2012 – po izbiri bralcev, nagrajenec DLUM leta 2000 in 2012. Živi in ustvarja v Mariboru.

1. Okamenela slika, fotografija, 2011, 30 × 40 cm
2. Okamenela slika, fotografija, 2020, 30 × 40 cm
3. Okamenela slika, fotografija, 2010, 40 × 30 cm
4. Okamenela slika, fotografija, 2010, 30 × 40 cm

5. Okamenela slika, fotografija, 2010, 30 × 40 cm

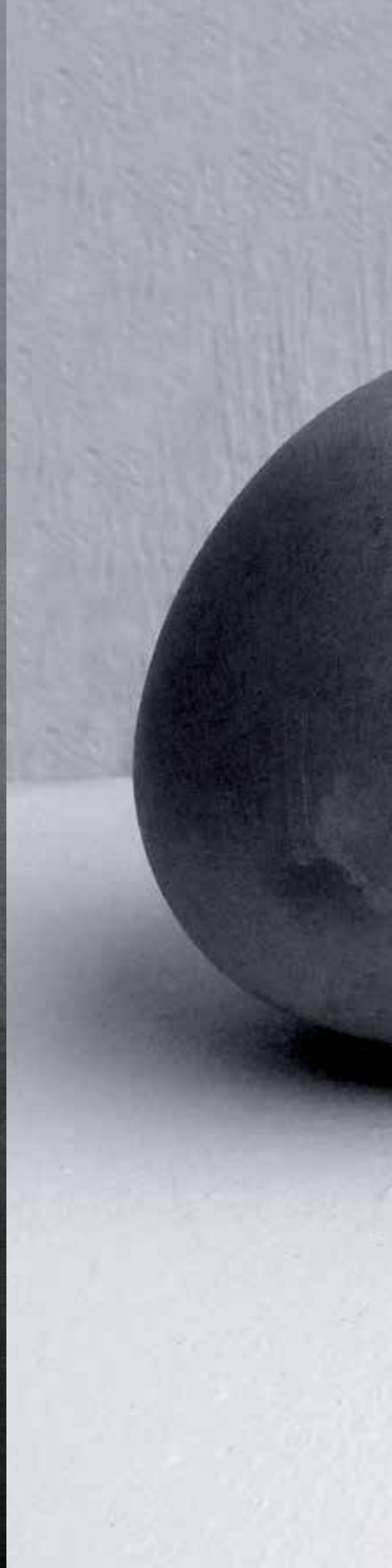

6. Okamenela slika, fotografija, 2010, 30 × 40 cm

7. Okamenela slika, fotografija, 2010, 30 × 40 cm

8. Riba, 2023, kamen, les, 18 × 37 × 10 cm (otok Badija)

9. Dve formi, 2023, glina, 14,5 × 20,5 × 16 cm / 14,5 × 25 × 16 cm

10. Forma, 2023, glina, 11 × 22 × 12 cm

11. Forma, 2023, glina, 11 × 21 × 12 cm

13. Forma, 2023, glina, 14,5 × 25 × 16 cm

12. Forma, 2023, glina, 11 × 32 × 11 cm

14. Forma, 2023, glina, 14,5 × 20,5 × 16 cm

15. Dve formi, 2023, glina, 10 × 31 × 9,5 cm / 10 × 32 × 11 cm

16. Forma, 2023, glina, 10 × 31 × 9,5 cm

17. Prijatelji, 2023, glina, 18 × 19 × 9,5 cm

18. Zapeljevanje, 2023, glina, 28 × 14 × 11 cm

19. Skupina, 2023, glina,
27 × 19 × 14 cm

20. Dva, 2023, glina, 32 × 15 × 14 cm

21. Dvoje, 2023, glina,
30,5 × 16 × 13 cm

23. Par, 2023, glina,
29,5 × 11,5 × 12 cm

24. Instalacija, 2023, glina, listje, 25 × 120 × 95 cm

Zdravko Kokanović – Koki

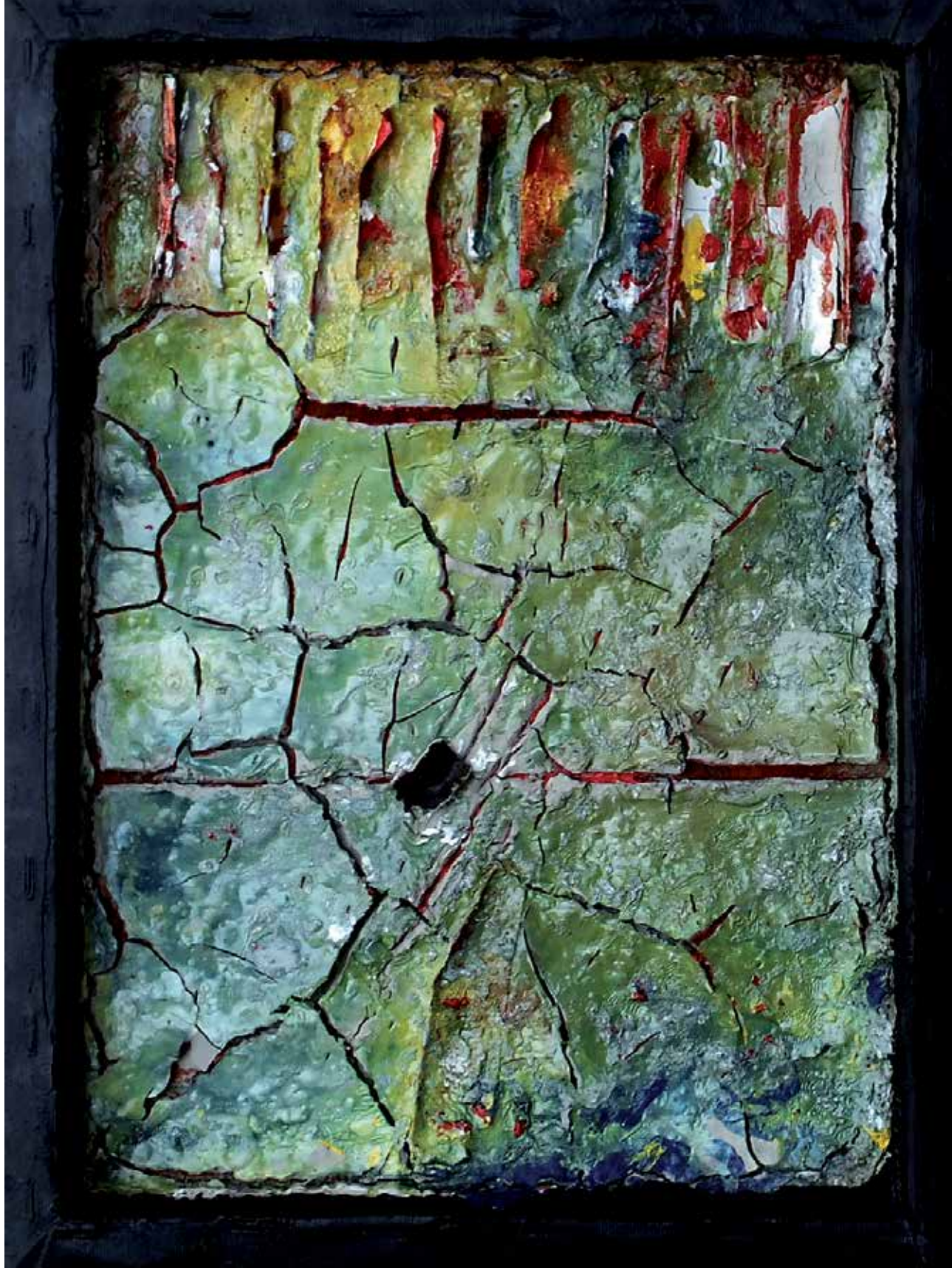

25. Stara platana,
2023, mešana
tehnika, platno,
100 × 80 cm

26. Telurska obljava, 2023, mešana tehnika, platno,
100 × 70 cm
Zdravko Kokanović – Koki

Zdravko Kokanović – Koki

27. Monolog v dvoje / diptih,
2023, mešane tehnike,
vsaka 40 × 30 cm

28. Skica, 2023, akril, papir,
30 × 21 cm

29. Skica, 2023, akril, papir, 30 × 21 cm

30. Skica, 2023, akril, papir, 30 × 21 cm

31. Skica, 2023, akril, papir, 30 × 21 cm

Zdravko Kokanović – Koki

32. Skica, 2023, akril, papir, 30 × 21 cm

33. Skica, 2023, akril, papir,
30 × 21 cm

Zdravko Kokanović – Koki

Zdravko Kokanović – Koki

KOLOFON

Naslov kataloga: Zdravko Kokanovič – Koki : Verzi
Ljubezni, večmedijska samostojna razstava
Katalog izdal: DLUM, Trg Leona Štuklja 2, Maribor
Založnik: DLUM, Maribor
Zanj: dr. h. c. Vojko Pogačar

Avtorica besedila: Kristina Prah
Oblikovanje in tehnično urejanje: Vojko Pogačar
Avtor fotografij: Zdravko Kokanovič – Koki

Razstava v galeriji DLUM,
Židovska ulica 10, Maribor

Izid: Maribor, februar, 2024

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

75(497.4):929Kokanovič Koki Z.(083.824)(0.034.2)

KOKANOVIČ, Zdravko

Zdravko Kokanovič - Koki : verzi ljubezni [Elektronski vir] : večmedijska samostojna razstava : Galerija DLUM : 13. 2. - 9. 3. 2024 / [avtorica besedila Kristina Prah ; fotografije Zdravko Kokanovič Koki]. - Maribor : DLUM, 2024

Način dostopa (URL): <http://www.dlum.si>
ISBN 978-961-96556-2-7
COBISS.SI-ID 184103683

Sponzorji:

Mestna občina Maribor
Univerzitetno mesto

KULTURNA ČETR
židovska
CULTURAL QUARTER

ZDRAVKO
KOKANOVIĆ
KOKI